

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 836 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Цифровизация социально-трудовых отношений: вызовы и перспективы для работников	18
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan soliq to'lovchi yuridik shaxslarning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish masalalari.....	26
To'xtaboyev Nuriddin Isomiddin o'g'li	
Ecotourism in Protected Areas: A Literature Review.....	32
Ismoilova Maftuna Mamat qizi	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirishning hududiy xususiyatlari.....	38
Primova Shaxlo Jumayevna	
Statistik baholash va ekonometrik modellashtirish orqali biznes rivojlanish tendensiyalarini samaradorligini baholash.....	43
Xabibullayev Ibrohim, Saidova Marhabo Xabibullo qizi	
Tijorat banklarida xususiy kapital hisobi va auditini takomillashtirish	52
Qodirova Zilola Maxmud qizi	
Qo'shilgan qiymat solig'i ma'muriyatchiligining ilg'or xorij tajribasi.....	57
Erkayev Nodir Xudayberdiyevich	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etish holati va asosiy yo'nalishlari.....	71
Madraximova Zulfiya Nurmatovna, Ishankulova Komila Kurbanovna, Ortiqboeva Aziza Xolmurza qizi, Omonkulova Ro'zigul Akmaljon qizi	
Challenges and opportunities in implementing green economy indicators in uzbekistan's industrial sector under the fourth industrial revolution.....	76
Shodmonov Ruslan Golib ugli, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	
Rivojlangan mamlakatlarga ishchi kuchi oqimi va O'zbekiston mehnat bozoridagi o'zgarishlar.....	89
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Mamlakatda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	95
Yuldashboyev Azizulloh Bunyodbek o'g'li, Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
"Ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirish va boshqarish"	101
Bauyetdinov M.J., Medetbayeva D.T.	
Enhancing utilization and minimization of renewable energy systems in uzbekistan	105
To'irova Hamida Umedovna	
Tijorat banklari daromadini oshirishda aholining savodxonligi va xulq atvorining roli	114
Shakhlo Davirova	
2020–2024-yillarda o'zbekistondagi iqtisodiy o'sish dinamikasi	120
Akbarov Nodir, Ibodullayev Navro'zbek	
O'zbekistonda xalqaro moliyaviy institutlarning yashil moliyalashtirish jarayonidagi roli va strategik yo'nalishlari	125
Gulmira Axmadjonova Xabibulla qizi	
Sug'urta tizimiga raqamli texnologiyalarning ta'siri	133
Uzaqova Kamola Bexzodovna, Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li	
Improving payment services practices in commercial banks: strategies for efficiency and security.....	138
Mamayusuf Abdusamatov	
Jahon moliya tizimi: asosiy tendensiyalar va rivojlanishning innovasion yo'nalishlari	143
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
Повышение конкурентоспособности экологического туризма Узбекистана путём развития всесезонных горных туристических центров.....	150
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar tashqi iqtisodiy faoliyatida valyuta operatsiyalarini takomillashtirish	157
Safarov Alisher Ibrohim o'g'li	

Oliy ta'lim tizimini miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari asosida baholashning kompleks metodologiyasi.....	163
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi, Bozorova Muazzam Hamid qizi	
Ko'chmas mulkni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari	167
Mirdjalilova Dildora Shuxratovna	
Xizmatlar sohasini rivojlantirishda kichik biznesning ahamiyati va uning innovatsion rivojlantirishdagi muhim xususiyatlari	173
Ulasova Oygul Baxtiyorovna	
Результаты долгосрочного прогнозирования и стратегического анализа эффективной организации современного управления жилищным фондом.....	178
Бердиева Дилфуза Ахатовна	
Improving long-term assets accounting and auditing	184
Gulboy Yusupov	
Davlat budjeti va xususiy sektor ishtirokida oliy ta'limni moliyalashtirishning optimal modeli.....	189
Bozorov Alisher Ro'zimurodovich	
Xufyona iqtisodiyotni qisqartirishda soliq islohotlari va raqamli texnologiyalar: O'zbekiston tajribasi va xalqaro yondashuvlar.....	193
Choriev Makhmayokub, Karimov Mamurbek, Xamrayev Olimjon, Urazov Mansur	
Bank aksiyalarining bozordagi narx dinamikasi va unga ta'sir etuvchi omillar	200
Nomozov Samandar Shuxrat o'g'li	
Sanoatda rivojlanish kafolati: moliyaviy boshqaruvni raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish.....	206
To'qliyev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Inson kapitalini rivojlantirishning jamiyat farovonligi, aholi daromadlariga ta'siri.....	214
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Анализ конкурентной среды: методология, примеры и этапы процесса.....	219
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarning nazariy asoslari va ular bilan ishlash mexanizmining zaruriyati	225
Salixova G.J	
Iqtisodiyotda energiya xavfsizligiga erishishning xorij tajribasi.....	230
Samandarov Og'abek Alisher o'g'li	
Measuring methodologies of influence of the esg factors	235
Tolipova Feruza Alisherovna	
Совершенствование налогового администрирования в условиях экологически устойчивого развития.....	240
Омонов Отажон Журакулович	
Moliyaviy vositalar asosida erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish strategiyasini takomillashtirish	249
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Методологические аспекты внедрения управленческого учета в университетах Узбекистана.....	253
Каршиева Мохинур Олим кизи	
Budjet tashkilotlarida tovar-moddiy zaxiralar hisobini takomillashtirish (tibbiyot muassasalari misolida)	257
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
Умные города как фактор экономического развития.....	261
Нозима Кахрамоновна Хакбердиева	
Перспективы зеленого фактора экономического роста в Республики Узбекистан.....	266
Исламова Насиба Улугбек кизи, Абдурашидов Отабек Улугбекович, Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
Qurilish korxonalarida sifat menejmentini joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish	270
Ergashev O'tkir, Saidov Mash'al Samadovich	
Xorazm viloyatida eksportni rivojlantirish uchun potensial imkoniyatlar va ularni baholash.....	275
Fozil Xolmurotov	
Maishiy xizmatlar sohasini davlat tomonidan tartibga solishning nazariy jihatlarini.....	282
Quliyev Begimqul Melikovich	

O'zbekiston hududlarida chakana kreditlashning o'sishi.....	289
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
Empowering uzbekistan's grain enterprises: innovative strategies for sustainable growth and operational efficiency.....	292
Kurbanova Dildora Abdurakhmanovna	
Kapital investitsiyalarga doir axborotlarni xususiy kapital to'g'risidagi hisobotda aks ettirish uslubiyatini takomillashtirish	298
Boronov Bobur Farxodovich, Muxammadiev Zarrux Umarovich	
To'qimachilik korxonalarining yashil iqtisodiyotga o'tishi va yengil sanoat korxonalarini muqobil energiyadan samarali foydalanish yo'llari	303
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna, Jalolova Aziza Jalol qizi	
Research on the effects of interest rate, inflation rate and gross domestic product (GDP) on the level of foreign direct investment (FDI) inflows (evidence from Uzbekistan).....	307
Azimov Shakhzod	
Organik mahsulotlar eksportini rag'batlantirishda maqsadli bozorlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalari.....	314
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Korxona iqtisodini barqarorligini ta'minlash masalalari.....	319
Abdullayev Maqsud Abdumaxmudovich	
Внедрение инновационных методов управления человеческих ресурсов в строительных компаниях.....	323
Джураева Гузаль Шавкатовна	
Sug'urta zararlarini baholashda sun'iy intellektni qo'llash istiqbollari	328
Shoraximova Zilola Nasirdjonovna	
O'zbekiston Respublikasi mahalliy budjet tizimini moliyalashtirish masalalari	332
Qo'ldoshev Diyor O'rol o'g'li	
Raqamli texnologiyalar asosida raqamli ekotizimlar va ularning biznes-jarayonlarga ta'sirini aniqlashga ilmiy qarashlar tahlili	336
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
Innovatsion salohiyatni oshirish asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarining boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	342
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna	
Aholi turmush darajasini dinamik kontekstli normallashtirish va moslashuvchan vaznlar usuli orqali baholash	352
Xolto'rayev Islom Ilhomovich, Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'zbekiston Respublikasida xufiyona iqtisodiyotini qisqartirish va mamlakat rivojlanishiga uning ta'siri.....	358
Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini aholi tomonidan xarid qilish va kompensatsiya ajratish jarayonlarini raqamlashtirish hamda tizimlar integratsiyasi istiqbollari.....	362
Ochilov Abdujabbor Akramovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishda chet el tajribasining afzalliklari.....	369
Raxmatullayeva Shaxnoza Xamidovna, Akbarova Iroda Samatovna	
Qurilishda loyiha boshqaruvi konsepsiyasining mazmuni	375
Pulatov Shaxron Axmedovich	
Loyiha budjeti va uning ijrosini ta'minlash masalalari.....	379
Murodova Mohigul Chori qizi, Xamidov Odil Davurovich	
Qishloq xo'jaligidagi chorvachilik tarmog'ining iqtisodiy faoliyatini o'rta muddatli statistik prognozlarini tuzish (Andijon viloyati misolida).....	390
Iskandarov Davlatbek Xursanbekovich, Urishev Baxtiyor Abdusamatovich, Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
Innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini baholash va rivojlantirish yo'llari.....	397
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li, Holmirzayeva Gulruh Akbarovna	
Fond bozorida kompaniyaning investitsion jozibadorligini baholash uslubiyoti	403
Yulduz Usmanova	
Jahon bozoriga kirishda elektron bozorlarning ahamiyati	411
Hamroyeva Umida	

Comparative statistical analysis of foreign trade indicators of the Republic of Uzbekistan	415
Abdujalilova Bibisora Bakhodir kizi	
Yaxshi korporativ boshqaruv orqali aksiyadorlik jamiyatlarining kapital qiymatini oshirish: metodologik yondashuv.....	423
Urinov Bobur Nasilloevich	
JAS – barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishning yapon modeli vositasi	423
Baynazarov Elmurod Erkinovich	
Xususiy banklarning depozit operatsiyalarini mustahkamlash yo'llari	435
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
The impact of digital financial technologies on the financial system.....	439
Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li, Pardayev Olim Mamayunosovich	
Korxona eksport salohiyatini oshirishning "yashil" marketing mexanizmi	443
To'rayev Shohrux Halimovich	
O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda turistik oqim mavsumiyligini boshqarish yo'llari	448
Fayazov Muxiddin Sobirovich	
Sanoat korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha xalqaro tendensiyalar	453
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Ayollar tadbirkorligining tarixi: O'zbekiston va dunyo bo'yicha rivojlanishi.....	459
Burxanova Sabo Tulanovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar risklarini pasaytirishni takomillashtirish yo'llari.....	466
Xalilov Umid Ishtemirovich	
Korxona moliyaviy ko'rsatkichlari tahliliga fundamental yondashuv.....	470
Dilshodjon O'rinov, Sanobar Ismoilova	
Iqtisodiy o'zgarishlar davrida korxonalar moliyaviy barqarorligining ta'minlanishi omil va mezonlari	475
Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
Cash accounting as a tool of financial discipline and transparency in the public sector.....	481
Marqaboyev Sardorbek Abdusalomovich, Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Пути совершенствования практике финансирования социального предпринимательства.....	486
И.Ж.Исаков	
O'zbekistonda an'anaviy resurslar va qayta ishlanadigan energiya manbalarini rivojlantirish imkoniyatlaridan unumli foydalanish	490
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich, Kaxramanova Sevdal Shamsiddin qizi	
Ijtimoiy salohiyat – hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishning boshqaruv obyekti sifatida.....	497
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna, Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
Xorazm oziq-ovqat bozorida mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishda marketing faoliyatlarini baholash usullari	503
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
Переход к зелёной энергетике узбекистана как возможность достижения устойчивого экономического роста.....	508
Бай Жин Хуан (Bai Jin xuan)	
Изучение условий финансирования проектов международными банками развития	513
Жалилова Барнохон Суръатжонова	
O'zbekiston respublikasi budjet jarayonida budjetlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini oshirish.....	517
Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li	
Chiqib ketayotgan aktivlarni hisobga olish va baholash masalalari	522
Kuziyeva Dinora Bahodirovna	
Asosiy kapitalga investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri.....	528
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Changes in employee benefits and human resource management in accounting system of the Republic of Uzbekistan	535
Ravshanbekov Lazizbek Tolibjon o'g'li, Toshpulatova Munisabonu	

Iqtisodiyot tarmoqlarida suv iste'molini boshqaruvining raqamlashtirish tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari.....	541
Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
Теоретические аспекты налогообложения доходов физических лиц на основе всеобщего декларирования	547
Усманова Мухлиса Сагдуллаевна	
Bank tizimini raqamlashtirish va uning bank barqarorligiga ta'siri.....	555
Sayfullayev Jamshidjon Xabibjanovich	
Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda tadbirkorlik faoliyatining o'rni	560
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
Innovatsion korxonalarda xarajatlar hisobining zamonaviy usullari	565
Turayev Og'abek Kaxramonovich, Ochilov Shavkat Toshmamatovich	
Дополнительные услуги в индустрии гостеприимства как эффективный инструмент продвижения бренда предприятия	570
А.И. Лесников, Д.В. Мамаева	
Преимущества и вызовы перехода на зелёную экономику	580
Умарова Гузал Гайратовна, Лапасова Камола Фарход кизи	
Yashil iqtisodiyot sharoitida hududlarda ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish	586
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li, Djurayeva MaxliyoXon Xayrullayevna	
Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bevosita soliqlar rolini oshirish masalalari	591
Abdullayev Dilmurod Aliyar o'g'li	
The main directions for improving innovative activities in agriculture	598
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Klaster tizimi orqali O'zbekistonda qishloq xo'jaligining iqtisodiy o'sishi	605
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
Inklyuziv ta'lim: adolatli va teng jamiyat sari	610
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
Yashil iqtisodiyot: muammo va yechimlar	615
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
Issues of using foreign loans in the development of the transport system in the Republic of Uzbekistan	621
Alimov Ilhomjon Ikromovich	
Проблемы и резервы развития пищевой промышленности в экспортном направлении.....	628
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Оценка степени риска инновационной деятельности	634
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil innovatsiyalar, ularning turlari va omillari.....	638
Maxkamova Sayyora Shokirovna	
Qishloq xo'jaligida transport tizimidan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	641
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Soliq ma'murchiligida nazorat funksiyasi va unda kameral soliq tekshiruvi hamda takomillashtirish yo'llari.....	648
Hujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li	
Sanoat korxonalarida xarajatlarni mahsulot tannarxiga taqsimlash metodologiyasini takomillashtirish istiqbollari	653
Safarov Javohir Ismoilovich	
Moliyaviy hisobotlarni shakllantirishda milliy standartlarni xalqaro standartlarga uyg'unlashtirish masalalari	659
G'aniyev Zafar Usanovich	
Ta'lim kreditini moliyalashtirish jamg'armasi faoliyati.....	666
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Tibbiyot muassasalarining moliyaviy ta'minoti va resurslardan foydalanish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar	670
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Tourism finance for sustainability: investing in green futures	674
Tashpulatov Sadriddin Sayfulloyevich	

Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar	681
Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Sherzodbek Nabiyev Nurmuhammad o'g'li	
Banklarda risklarni nazorat qilishning amaliyoti	686
Jumanazarov Muzaffar Jumanazar o'g'li	
Налоговые реформы в Узбекистане: вызовы, достижения и перспективы	692
Садиков Искандар Гайратович, Буранова Лола Вахобовна	
Turizm xizmatlari samaradorligini baholash usullari va vositalari tahlili	704
Jiyanov Uktam Panjiyevich	
Korxona va tashkilotlarda xodimlarni boshqarish strategiyasi	712
Raxmonova Feruza Musakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlashning ahamiyati	716
Dusmaxamedov Abduljalil Abdusabirovich	
Davlat korxonasini xo'jalik jamiyatiga o'zgartirishning foydali jihatlari	720
Z.D. Sanjarov	
The role and main types of agricultural tourism in Uzbekistan	724
M.Xolmuratova, G.N.Tojiyeva	
Цифровые технологии как драйвер повышения эффективности банковского маркетинга	727
Кахрамонов Хуршиджон Шухрат угли, Маннабова Хулкар Фарход кизи	
Потребительская стоимость товаров в условиях экономики Узбекистана	735
Мусаева Шоира Азимовна	
Valyuta risklarini boshqarishda metching siyosatining ahamiyatini oshirish	739
Yahyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
Yangi o'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning roli va ahamiyati	744
Azimova Shoxista Salohiddinovna	
Improving the methodology for assessing the financial stability of banks	750
Sharipova N.H.	
Инструменты стратегического планирования и прогнозирования в управлении ООО "МТЕ ТЕХНИК": оценка и повышение финансовой стабильности	757
Нишоновна Муниса Одилжон кизи	
Актуальные вопросы налоговой политики	763
Бердыева Угулой Абдурахмоновна	
Ilm-fanni moliyalashtirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi	768
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Jizzax viloyatida ekologik, rekreatsiya turizmlarini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini baholash va uni prognozlashtirish	773
G'apparov Azim Qayumovich	
Qashqadaryo viloyatida ekologik va yashil texnologiyalarga kiritilayotgan investitsiyalar	781
Meylikov Fazliddin Abduhalim o'g'li, Buriyev Shaxbos Baxtiyorovich	
Biznes subyektlari auditida soddalashtirilgan moliyaviy hisobot tayyorlash usulini qo'llash xususiyatlari	786
Tajekeev Ziyatdin Kobeysinovich	
Biznes jarayonlarni modellashtirishning nazariy asoslari	791
Mullajonova (Matchanova) Shaxsanam Taxiroyva	
Raqamli xizmatlar bozori: elektron tijorat orqali xizmat ko'rsatishning yangi bosqichlari	796
Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali Qizi	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati va uni barqarorlashtirishning ahamiyati	800
Musurmankulova Gulchehra Isabekovna	
Ekologik turizm nuqtai nazaridan turizm marketingining usullari va asosiy vositalarining xususiyatlari	806
Yokubjonova Xulkarbonu Yokubovna	
O'zbekiston iqtisodiyotida turizmning o'rni va rivojlanish istiqbollari	815
Qosimova Fazilat, Kalandarov Ravshan	
Korporativ strategiyani ishlab chiqish bosqichlarining tahlili	819
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Abduvasiyeva Marjona Anvarovna	

Mamlakatimiz turizmini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha o'tkazilayotgan islohotlarning o'rni.....	823
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Nuridinov Bexruz Akbar o'g'li	
Hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarning empirik tadqiqoti.....	829
Irgasheva Gulbahor	

HUDUDLARDA TADBIRKORLARNING ISLOMIY INVESTITSİYALARDAN FOYDALANISH NIYATLARIGA UNDOVCHI OMILLARNING EMPIRIK TADQIQOTI

Irgasheva Gulbahor

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti tayanch doktranti

ORCID: 0009-0009-0955-664X

Annotatsiya: So'nggi yillarda hududlarda islomiy moliya mahsulotlari taqdim etilishni boshlagan bo'lsa-da, ularning ko'lamini hali ham nisbatan kichik va cheklangan holatda qolmoqda. Shuning uchun ushbu maqola tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlarini shakllantiruvchi asosiy omillarni o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot 2024-yilda o'tkazilgan onlayn so'rovnoma yordamida to'plangan ma'lumotlarni PLS-SEM modelida tahlil qilish asosida amalga oshirildi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga bir nechta omillarning ijobiy ta'siri bor, jumladan, islomiy moliyaning biznesni rivojlantirish imkoniyatlari, qonunchilik, xulq-atvor nazorati, xabardorlik va bilim darajasi, Dasturiy majburiyatlar hamda hukumatning qo'llab-quvvatlovi kabi omillardir. Ushbu tadqiqot islomiy investitsiyalarning tadbirkorlar tomonidan foydalanish ko'lamini oshirishda zarur bo'lgan omillarni aniqlashda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: PLS-SEM modeli, tadbirkorlar, islomiy investitsiyalar, islomiy investitsiyalardan foydalanish niyati, xabardorlik va bilim darajasi, qonunchilik, Dasturiy majburiyat, xulq-atvor nazorati.

Abstract: In recent years, Islamic financial products have started to be introduced in various regions; however, their scope remains relatively small and limited. Therefore, this article focuses on examining the key factors that shape entrepreneurs' intentions to utilize Islamic investments. The study was conducted using data collected through an online survey in 2024 and analyzed with the PLS-SEM model. The results of the analysis revealed that several factors positively influence entrepreneurs' intentions to use Islamic investments. These include the business development potential of Islamic finance, legal frameworks, behavioral control, awareness and knowledge levels, religious obligations, and government support. This research is of significant importance in identifying the necessary factors for expanding the adoption of Islamic investments among entrepreneurs.

Key words: PLS-SEM model, entrepreneurs, Islamic investments, intention to use Islamic investments, awareness and knowledge level, legislation, religious obligation, behavioral control.

Аннотация: So'nggi yillarda hududlarda islomiy moliya mahsulotlari joriy etila boshlagan bo'lsa-da, ularning qamrovi hanuzgacha nisbatan kichik va cheklangan darajada saqlanib qolmoqda. Shu bois, ushbu maqola tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlarini shakllantiruvchi asosiy omillarni o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot 2024-yilda o'tkazilgan onlayn so'rovnoma asosida yig'ilgan ma'lumotlarning PLS-SEM modeli yordamida tahlil qilinishi orqali amalga oshirildi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, islomiy investitsiyalardan foydalanish bo'yicha tadbirkorlar niyatlariga bir qator omillar ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bular qatoriga islomiy moliyaning biznesni rivojlantirishdagi salohiyati, mavjud qonunchilik, xulq-atvor ustidan nazorat, xabardorlik va bilim darajasi, Dasturiy majburiyatlar hamda hukumat tomonidan ko'rsatilayotgan qo'llab-quvvatlov kiradi. Mazkur tadqiqot tadbirkorlar tomonidan islomiy investitsiyalarni kengroq qo'llash uchun zarur bo'lgan omillarni aniqlashda muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Ключевые слова: PLS-SEM модели, тadbirkorlar, islomiy investitsiyalar, islomiy investitsiyalardan foydalanish niyati, xabardorlik va bilim darajasi, qonunchilik, Dasturiy majburiyat, xulq-atvor ustidan nazorat.

KIRISH

O'zbekiston aholisi tarkibining 94 foizdan ortig'ini musulmonlar tashkil etishi mamlakatda islomiy moliya tizimiga nisbatan barqaror ijtimoiy qiziqishning shakllanishiga zamin yaratmoqda. So'nggi yillarda ushbu sohaga e'tibor ortib borayotgan bo'lishiga qaramay, uning to'laqonli rivojlanishi uchun zarur bo'lgan huquqiy mexanizmlar hali to'liq shakllanmagan. Bu esa islomiy moliya xizmatlarining keng omma va, ayniqsa, tadbirkorlar uchun samarali taqdim etilishini institutsional o'rganishni taqazo qiladi. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020-yil oxirida Oliy Majlisga Murojaatnomasi¹da islomiy moliyaviy xizmatlarni joriy etish uchun zarur bo'lgan huquqiy asosni yaratish masalasi kun tartibiga qo'yilgani dolzarb va istiqbolli tashabbus bo'ldi.

Islomiy moliyaning joriy etilishi mamlakatda nafaqat iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, balki aholining diniy va madaniy qadriyatlariga mos yondashuvni shakllantirishga xizmat qiladi. Bunday huquqiy asoslarning yaratilishi respublika iqtisodiy salohiyatining yanada kuchayishiga, islomiy moliyaviy xizmatlar sohasida yangi institutlarning shakllanishiga turtki beradi.

Shuningdek, 2023-yil 16-iyun kuni O'zbekiston Prezidentligiga nomzod Shavkat Mirziyoyev Namangan shahrida saylovchilar bilan uchrashuvda bildirilgan "Namanganlik tadbirkorlar xususiy bank ochish tashabbusi bilan chiqsa, biz albatta ularni qo'llab-quvvatlaymiz. Tadbirkorlarni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning muqobil tizimlari joriy qilinadi. Jumladan, Namanganda islom moliyaviy xizmatlariga keng yo'l ochib beriladi"², degan fikrlari hukumat darajasida bu yo'nalishga nisbatan faol siyosiy va institutsional qo'llab-quvvatlov mavjudligini tasdiqlaydi.

Bugungi kunda O'zbekistonda Islom Taraqqiyot Banki guruhi tomonidan murobaha va ijara asosidagi moliyalashtirish xizmatlari bir qator tijorat banklari, jumladan, "Kapitalbank", "O'zsanoatqurilishbank", "Trastbank", "Asia Alliance Bank", "Turonbank" kabi moliyaviy institutlar orqali bosqichma-bosqich joriy etilmoqda. Shuningdek, "Iman Invest" kabi islomiy investitsiya kompaniyalari tomonidan mudoraba shartnomasi asosida investitsiya jalb qilish amaliyoti shakllanmoqda. Ushbu tashabbuslar islomiy moliya tizimining dastlabki institutsional negizini shakllantirishda muhim qadam bo'lib xizmat qilmoqda.

Garchi mazkur xizmatlar hozircha ilk bosqichda bo'lsa-da, ularning amaliyotda sinovdan o'tkazilishi va aholining ularga nisbatan ishonch bildirga boshlagani ijobiy natijalarga zamin yaratmoqda. Ayniqsa, hududlarda islomiy moliyaviy xizmatlarga bo'lgan ehtiyojning ortib borayotgani ushbu yo'nalishda xizmatlar ko'lamini kengaytirish va ularni hududiy ixtisoslashgan ehtiyojlarga moslashtirish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Shu nuqtai nazardan, mazkur maqola O'zbekistonda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish bo'yicha niyatlariga ta'sir ko'rsatuvchi asosiy omillarni empirik jihatdan aniqlash va baholashga qaratilgan. Tadqiqot natijalari islomiy investitsiyalar bozorining yanada faollashuviga, sohaga nisbatan ishonchning kuchayishiga hamda hududlardagi tadbirkorlik faoliyatining muqobil moliyaviy manbalar orqali qo'llab-quvvatlanishiga xizmat qiladigan mexanizmlarni takomillashtirishda amaliy va nazariy ahamiyatga ega.

Xususan, aniqlangan determinant omillar asosida islomiy moliya xizmatlarini takomillashtirishga yo'naltirilgan qonunchilik asoslarini rivojlantirish, moliyaviy savodxonlik darajasini oshirish, hamda diniy qadriyatlar bilan uyg'un islomiy investitsiya vositalarini ommalashtirish yo'nalishlarida strategik qarorlar ishlab chiqish uchun puxta ilmiy asos yaratiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

PLS-SEM modelimizda foydalanilgan o'zgaruvchi (omil)larning ko'pchiligi bizdan oldin qilingan tadqiqotlarni ko'rib chiqish orqali tanlab olingan. Xususan, "islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatining determinantlarini o'rganish ko'plab ilmiy ishlarga S.Z. Maryam va boshq. (2021), M.A. Jaffar va bosh. (2016), S. Lujja va bosh. (2016), N.S. Mahdzan (2017), I. Butt va bosh. (2011)"³ obyekt bo'lib, "ular tez-tez asosli harakatlar nazariyasini

1 <https://president.uz/oz/lists/view/4057>

2 <https://uza.uz/oz/theme/111>

3 S.Z. Maryam, A. Ahmad, N. Aslam, S. Farooq, Reputation and cost benefits for attitude and adoption intention among potential customers using theory of planned behavior: an empirical evidence from Pakistan, J. Islam. Mark (2021) ahead- of-print, doi:10.1108/JIMA- 03-2021-0059.

M.A. Jaffar, R. Musa, Determinants of attitude and intention towards Islamic financing adoption among non-users, Procedia Econ. Financ. 37 (2016) 227-233.

S. Lujja, M. Omar Mohammad, R. Hassan, Modeling public behavioral intention to adopt Islamic banking in Uganda: the theory of reasoned action, Int. J. Islam. Middle East. Financ. Manag. 9 (2016) 583-600.

N.S. Mahdzan, R. Zainudin, S.F. Au, The adoption of Islamic banking services in Malaysia, J. Islam. Mark. 8 (2017) 496-512.

I. Butt, N. Saleem, H. Ahmed, M. Altaf, K. Jaffer, J. Mahmood, Barriers to adoption of Islamic banking in Pakistan, J. Islam. Mark. 2 (3) (2011) 259-273, doi:10.1108/1759083111116 4787.

(TRA) M.Fishbein va I.Ajzen (1980)⁴ va “rejalashtirilgan xatti-harakatlar nazariyasi (TPB)dan foydalanishgan I.Ajzen (1991)⁵. “TRANing kengaytmasi sifatida TPB islom moliyasiga munosabat, subyektiv normalar va xulq-atvor nazorati individual niyatga ijobiy ta’sir ko’rsatishini aniqlashgan I.Ajzen (2011)⁶”. “TRA asosida, Amin va bosh. (2011)⁷larning tadqiqotlarida ijtimoiy ta’sir, islom moliyasiga munosabat va islomiy investitsiyalarning iqtisodiy foydaliligi islom moliyasidan foydalanish niyatiga ijobiy ta’sir ko’rsatishi isbotlandi.

Bundan tashqari, “Aziz va Afaq (2018)⁸ islom moliyasiga munosabat va subyektiv normalar Pokistonda islom bank xizmatlaridan foydalanish niyatiga ijobiy ta’sir qilishini aniqladilar, shuningdek, ular noaniqlik, xabardorlik, muvofiqlik va nisbiy afzalliklarni munosabatni belgilovchi omillar sifatida aniqladilar. Xuddi shunday, “N.S. Mahdzan va bosh. (2017)⁹ islom bank konsepsiyalarini tushunish va qabul qilingan afzallik islom bank xizmatlarini qabul qilishga ijobiy ta’sir qilishini topishdi. “Mbawuni va Nimako (2017)¹⁰ islom moliyasiga munosabat, bilim, xabardorlik, islom qonunlariga rioya qilishga tayyorlik va idrok etilgan foydalar islom bank xizmatlarini qabul qilish niyatining eng muhim omili ekanligini empirik tarzda tasdiqladilar. Halol sanoatida Jaffar va Muso (2014)¹¹ islom moliyasiga munosabatni belgilovchi omillar sifatida xabardorlik, Dasturiy majburiyat, xarajatlardan foyda, biznesni qo’llab-quvvatlash va obro’-e’tibor kabi omillardan foydalanishni taklif qilishdi. Ular subyektiv normalar, munosabat va xulq-atvor nazorati biznesda islomiy investitsiyalarni qabul qilish niyatiga ijobiy ta’sir qilishini ta’kidladilar. Bu o’zgaruvchilar o’rtasidagi munosabatlar keyinchalik Jaffar va Muso (2016)¹² tomonidan ilmiy tadqiqotlarida isbotlangan.

Shuningdek, “Omar Boubker va bosh., (2021)¹³ni tadqiqotlarida islomiy investitsiyalarning narxi, islom moliya institutlarining obro’si, Dasturiy majburiyat va boshqa omillar ham ko’rib chiqilgan. Yuqoridagi tadqiqot ishlari natijalaridan kelib chiqib biz o’z ilmiy ishimizda islomiy investitsiyalardan foydalanish niyati, xabardorlik va bilim darajasi, Dasturiy majburiyat, iqtisodiy foydalilik, biznesni rivojlantirish, islom moliya institutlari obro’si, xulq-atvor nazorati, hukumatning qo’llab-quvvatlovi va qonunchilik kabi omillarni latent (yashirin-kuzatilmagan) o’zgaruvchilar sifatida tanlab oldik.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga ta’sir ko’rsatuvchi omillarni aniqlash maqsadida so’rovnoma asosida empirik tadqiqot o’tkazildi. Respondentlarning savollar mazmunini to’liq anglab yetishlari va aniq javob bera olishlarini ta’minlash uchun barcha savollar soddalashtirilgan, lo’nda va tushunarli tilda tuzildi. Ba’zi murakkab savollar izohli tavsiflar bilan boyitildi. So’rovnoma faqat o’zbek tilida tuzilgan bo’lib, bu holat respondentlar uchun til jihatidan qulaylik yaratdi. Ma’lumotlar 2024–yil davomida Google Forms platformasi orqali onlayn tarzda yig’ildi.

Umumiy hisobda 305 nafar tadbirkor respondent sifatida so’rovnomada qatnashdi. Ularning 95 foizdan ortig’i barcha savollarga to’liq javob bergani sababli hech bir javoblar to’plami tahlildan chiqarib tashlanmadi (Hair va boshq., 2013).

Ma’lumotlarni tahlil qilish ikki bosqichda amalga oshirildi. Dastlabki bosqichda tuzilgan modelning mosligi yashirin (latent) omillar va kuzatilgan o’zgaruvchilar o’rtasidagi bog’liqliklar asosida baholandi. Ikkinchi bosqichda esa strukturaviy tenglamalar modellash (SEM) yondashuvi orqali ilgari surilgan gipotezalarni empirik isbotlash uchun regressiya tahlili qo’llanildi. SEM modeli biznes va boshqaruv sohasidagi tadqiqotlarda xulq-atvor bilan bog’liq yashirin konstruktsiyalar o’rtasidagi murakkab o’zaro munosabatlarni o’rganishda eng samarali va keng qo’llaniladigan yondashuvlardan biri hisoblanadi (Hair va boshq., 2013).

Tadqiqotda ishlab chiqilgan konseptual modelni sinovdan o’tkazish va natijalarni baholash uchun SmartPLS 4.0 ekonometrik modellash dasturidan foydalanildi. Bu dastur PLS-SEM metodologiyasi asosida konstruktiv, ishonchli va tahliliy jihatdan chuqur natijalar olish imkonini berdi.

4 M. Fishbein, I. Ajzen, Understanding attitudes and predicting social behavior, Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJUSA, 1980.

5 I. Ajzen, The theory of planned behavior, Organ. Behav. Hum. Decis. Process. 50 (1991) 179–211.

6 I. Ajzen, The theory of planned behavior: reactions and reflections, Psychol. Health 26 (2011) 1113–1127.

7 H. Amin, A. Rahim Abdul Rahman, S. Laison Sondoh, A. Magdalene Chooi Hwa, Determinants of customers’ intention to use Islamic personal financing: the case of Malaysian Islamic banks, J. Islam. Account. Bus. Res. 2 (2011) 22–42.

8 S. Aziz, Z. Afaq, Adoption of Islamic banking in Pakistan an empirical investigation, Cogent Bus. Manag. 5 (2018) 1548050.

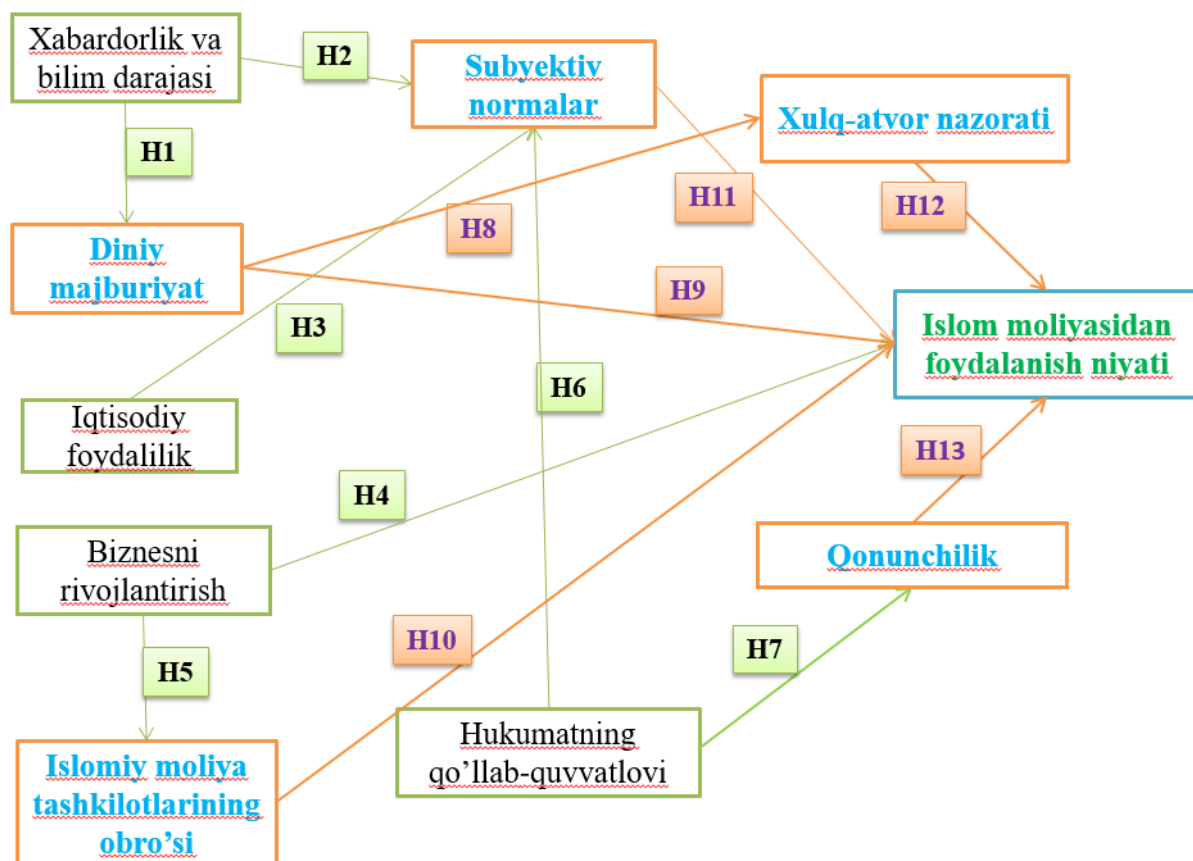
9 N.S. Mahdzan, R. Zainudin, S.F. Au, The adoption of Islamic banking services in Malaysia, J. Islam. Mark. 8 (2017) 496–512.

10 J. Mbawuni, S.G. Nimako, Determinants of Islamic banking adoption in Ghana, Int. J. Islam. Middle East. Financ. Manag. 10 (2017) 264–288.

11 M.A. Jaffar, R. Musa, Determinants of attitude towards Islamic financing among Halal-certified micro and SMEs: a preliminary investigation, Procedia Soc. Behav. Sci. 130 (2014) 135–144.

12 M.A. Jaffar, R. Musa, Determinants of attitude and intention towards Islamic financing adoption among non-users, Procedia Econ. Financ. 37 (2016) 227–233.

13 O. Boubker, K. Douayri and A. Ouajdouni Factors affecting intention to adopt Islamic financing: Evidence from Morocco. / MethodsX 8 (2021) 101523

1-rasm. Konseptual asos¹⁴.

Shuningdek, mustaqil o'zgaruvchilar va qaram o'zgaruvchilar o'rtasidagi munosabatlarni o'rganish uchun o'lchov modeli (measurement model) va tizimli model (structural model) ni tahlil qilish uchun PLS SEM algoritmi amalga oshirildi. Mustaqil o'zgaruvchilarning qaram o'zgaruvchilarga maxsus va umumiy bilvosita ta'sirini aniqlash uchun vositachilik (mediation) va moderatsiya (moderation) tahlili o'tkazildi.

Regressiya modeli: $Y = a + bX_i + e$ ("a" o'zgarmas, "e" esa modeldagi xatolikni ifodalaydi).

Bog'liq o'zgaruvchi (Y): Islomiy investitsiyalardan foydalanish niyati.

Mustaqil o'zgaruvchilar (Xi): xabardorlik va bilim darajasi, Dasturiy majburiyat, iqtisodiy foydalilik, biznesni rivojlantirish, islom moliya institutlari obro'si, xulq-atvor nazorati, subyektiv normalar, hukumatning qo'llab-quvvatlovi va qonunchilik.

Yuqoridagi adabiyotlarni o'rganib chiqqanimizdan so'ng, ushbu tadqiqotimizning kontseptual asosini shakllantirdik.

Shunga ko'ra, biz 1-rasmda keltirilgan ilmiy faraz (gipoteza)larni ilgari surdik. Bu yerdagi H harfi ingliz tilidagi hypothesis (gipoteza, ilmiy faraz) ning bosh harfi hisoblanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotimizning keyingi qismida hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarning empirik tadqiqotlarini xalqaro darajadagi olimlari orasida keng qo'llaniladigan Smart-PLS 4.0 ekonometrik modellash tirishda yashirin, kuzatilmagan (latent) o'zgaruvchilar ustida amallarni bajarishga ixtisoslashgan maxsus dasturiy ta'minotidan foydalangan holda PLS-SEM modelida tahlil qilamiz. Quyida ushbu modelimiz bo'yicha strukturaviy modelimiz va yuqorida keltirib o'tganimizdek gipotezalarimiz (ilmiy farazlarimiz)ni isbotlash maqsadida PLS-SEM modelimizning grafik ko'rinishini taqdim etdik (2-rasm).

Modelimizni baholashning birinchi bosqichida o'lchov modeli (Measurement model) testlari (Convergent validity va discriminant validity) dan muvaffaqiyatli o'tgandan so'ng, keyingi bosqichda Smart-PLS 4.0 dasturida strukturaviy model baholash (Structural model evaluation) sinovlarini olib borishdan iborat. Bu baholash bosqichida determinatsiya koeffitsienti, ta'sir hajmi (effect size), modelning qanchalik darajada yaxshi

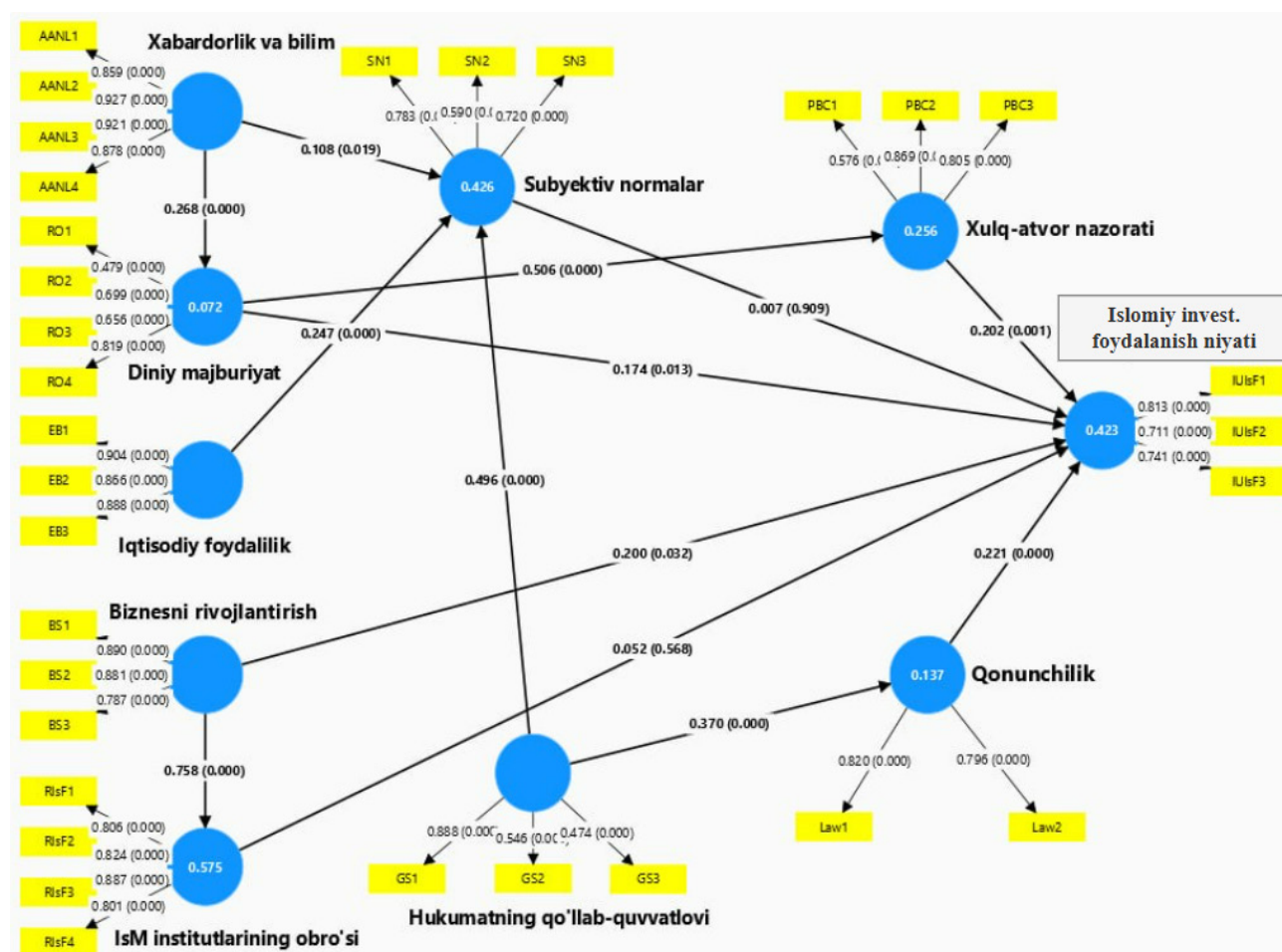
14 Muallif tomonidan tuzilgan

moslik indeksi (goodness-of-fit-index) va ilmiy faraz yoki gipoteza testlari (hypotheses testing) da PLS-SEM modeli tekshirildi va bu baholash sinovlaridan ham modelimiz muvafaqqiyatli o'tdi va modelimizni hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarni tahlil qilish uchun foydalanishga asos bo'ldi.

Yuqoridagi 2-rasmda keltirib o'tgan ushbu modelimizni grafik shaklini tahlil natijalarini ham keltirib o'tamiz. Ushbu tadqiqotda taklif etilayotgan modelni sinab ko'rish uchun 13 ta faraz mavjud bo'lib, ulardan 1 tasi to'g'ridan-to'g'ri, 5 tasi bilvosita (vositachi), 4 ta moderator sifatida qamrab olingan. Mazkur modelimiz natijalariga ko'ra, tadbirkorlar orasida islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir qiluvchi yashirin (latent) o'zgaruvchilar bo'yicha qo'yilgan gipotezalarning barchasi statistiklik ahamiyatga ega ya'ni ta'sir qilganligi aniqlandi. Jumladan, xabardorlik va bilim darajasining Dasturiy majburiyat va subyektiv normalarga ta'siri bo'yicha t test qiymatlari >1.96 dan katta va p-qiymati esa <0.05 dan kichikni tashkil etgan.

Shuningdek, xulq-atvornazorati, Dasturiy majburiyat, biznesni rivojlantirish va qonunchilik o'zgaruvchilarining islomiy investitsiyalardan foydalanish niyati nomli moderator latent o'zgaruvchisiga ta'siri bo'yicha t-test qiymatlari >1.96 dan katta va p-qiymati esa <0.05 dan kichikni tashkil etgan bo'lsa, hukumatning qo'llab-quvvatlovi qonunchilikka ta'siri bo'yicha ham ushbu testlardan muvafaqqiyatli o'tib qabul qilish mumkinligini ko'rsatgan.

2-rasm. PLS-SEM modeli (Strukturaviy modelning yo'lak (Path) koeffitsiyentlari, ishonchlik darajasi qiymati (p-value) va (R²) determinatsiya koeffitsiyentlari.

Bundan tashqari, gipotezamizdan o'rin olgan bilvosita ta'sir etuvchi latent o'zgaruvchilarimiz Dasturiy majburiyatlarning xulq-atvor nazoratiga va islom moliyasining biznesni rivojlantirish imkoniyatlarining islomiy moliya institutlari obro'siga, hukumat qo'llab-quvvatlovining qonunchilikka ta'siri bo'yicha t-test qiymatlari >1.96 dan katta va p-qiymati esa <0.05 dan kichikni tashkil etgan. Ammo, ikkita gipotezamiz ya'ni H10 va H11 - Islomiy moliya institutlari obro'si va subyektiv normalarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatiga ta'siri ko'rsatishi bo'yicha p-qiymati 0.57 va 0.91 mos ravishda tashkil qilgani ya'ni >0.05 dan katta bo'lganligi uchun, ushbu gipotezamizlarimiz qabul qilinmadi (rad etildi).

1-jadval. Strukturaviy modelning R^2 determinatsiya koeffitsientlari.

	R^2	R^2 me'yorlashtirilgan determinatsiya
Dasturiy majburiyat	0,072	0,069
Subyektiv normalar	0,431	0,426
IsM foydalanish niyati	0,423	0,411
IsM institutlarining obro'si	0,575	0,574
Qonunchilik	0,137	0,134
Xulq-atvor nazorati	0,256	0,254

R^2 me'yorlashtirilgan determinatsiya koeffitsientlari bo'yicha natijaga to'xtaladigan bo'lsak, Cohen (1988) ga ko'ra, R^2 0.26 dan yuqori bo'lsa muhim (yuqori) ko'rsatkich sifatida ko'riladi, bog'liq o'zgaruvchimiz bo'lgan islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatining R^2 me'yorlashtirilgan determinatsiya koeffitsienti 0.41 ni tashkil etgan bo'lib, modelimizda ushbu latent o'zgaruvchiga ta'sir qiluvchi o'zgaruvchilar bog'liq o'zgaruvchimiz o'zgarganida, ushbu o'zgarishning 41 foiz qismiga daxldor bo'lishini ko'rsatadi.

R^2 me'yorlashtirilgan determinatsiya koeffitsientlari bo'yicha moderator latent o'zgaruvchilarimiz Dasturiy majburiyat 7 foiz, subyektiv normalar 43 foiz, islomiy moliya institutlarining obro'si 57 foiz, qonunchilik 13 foiz va xulq-atvor nazorati 25,4 foiz koeffitsientlarini tashkil etgan bo'lib, barcha moderator latent o'zgaruvchilarimizning R^2 me'yorlashtirilgan determinatsiya koeffitsientlari ijobiy natijalarni qayd etganini ko'rishimiz mumkin.

2-jadval. PLS-SEM modeli (Strukturaviy modelning yo'lak (Path) koeffitsiyentlari va ishonchlik darajasi qiymati (p-value)).

	Yo'lak (Path) koeffitsiyentlari	Ishonchlik darajasi qiymati (P value)
Biznesni rivojlantirish -> IsM foydalanish niyati	0,200	0,032
Biznesni rivojlantirish -> IsM institutlarining obro'si	0,758	0,000
Dasturiy majburiyat -> IsM foydalanish niyati	0,174	0,013
Dasturiy majburiyat -> Xulq-atvor nazorati	0,506	0,000
Hukumatning qo'llab-quvvatlovi -> Qonunchilik	0,370	0,000
Hukumatning qo'llab-quvvatlovi -> Subyektiv normalar	0,496	0,000
Iqtisodiy foydalilik -> Subyektiv normalar	0,247	0,000
IsM institutlarining obro'si -> IsM foydalanish niyati	0,052	0,568
Qonunchilik -> IsM foydalanish niyati	0,221	0,000
Subyektiv normalar -> IsM foydalanish niyati	0,007	0,909
Xabardorlik va bilim -> Dasturiy majburiyat	0,268	0,000
Xabardorlik va bilim -> Subyektiv normalar	0,108	0,019
Xulq-atvor nazorati -> IsM foydalanish niyati	0,202	0,001

Demak, modelimiz barcha ishonch testlaridan muvaffaqiyatli o'tgandan so'ng tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlarida ushbu modelimizda qamrab olgan latent o'zgaruvchilarimizning qanchalik darajada ta'sir qilishini aniq qiymatlarda ko'rib chiqamiz. Tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga eng katta ta'sir qiluvchi omillar sifatida biznesni rivojlantirish imkoniyatlari, islom moliyasi bo'yicha qonunchilikni qabul qilinishi, tadbirkorlarning xulq-atvor nazorati va Dasturiy majburiyati kabilar ekanligi ayon bo'ldi. Ya'ni islom moliyasining biznesni rivojlantirish imkoniyatlari (to'g'ridan-to'g'ri ta'sir) bir birlikka o'zgarishi tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlarini 0.20 birlikka oshirar ekan. Shuningdek, islom moliyasi bo'yicha mamlakatda qonunchilik (bu moderator latent o'zgaruvchi) ni qabul qilinishi bo'yicha bir birlikka ijobiy o'zgarish tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlarini 0.22 birlikka oshirar ekan. Qonunchilikni qabul qilinishidagi ijobiy holatlarni yaxshilanishiga hukumatning islom moliyasini qo'llab-quvvatlovining 0.37 birlikka ta'sir qilishi ortidan amalga oshishi natijasida sodir bo'lishi o'z tasdig'ini topdi. Shuningdek, tadbirkorlarning islom moliyasi bo'yicha xabardorlik va bilim darajalarining bir birlikka yaxshilanishi

ularning Dasturiy majburiyatlarini 0.27 birlikka yaxshilanishiga sabab bo'lib, buning ta'siri ostida tadbirkorlarning Dasturiy majburiyatlarining bir birlikka yaxshilanishi ularning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlarini 0.17 birlikka yaxshilanishiga olib kelar ekan. Bundan tashqari, tadbirkorlarning Dasturiy majburiyatlarining bir birlikka yaxshilanishi ularning islom moliyasi bo'yicha xulq-atvor nazoratlarini 0.51 birlikka yaxshilanishiga olib kelib, buning ta'siri ostida tadbirkorlarning xulq-atvor nazoratlarining bir birlikka yaxshilanishi ularning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlarini 0.20 birlikka yaxshilanishiga sabab bo'lar ekan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Qurgan PLS-SEM modelimiz tahlili natijalari bo'yicha qisqacha xulosa qiladigan bo'lsak, ilgari surgan 13 ta ilmiy farazlarimizdan faqat H10 va H11 gipotezalarimiz (ilmiy farazlarimiz) o'z tasdig'ini topmadi (rad etildi). Qolgan barcha ilmiy farazlarimiz o'z isbotini topdi. Demak, yuqorida ko'rib chiqqanimizdek, tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlaridagi ijobiy o'zgarishlar modelimizda qamrab olgan latent o'zgaruvchilar orqali sodir bo'lishida o'rni yuqori ekan. O'z o'rnida ushbu mustaqil latent o'zgaruvchilarining ijobiy holatga kelishi uchun olib boriladigan chora-tadbirlarning natijasida mamlakatda islomiy investitsiyalardan foydalanish bo'yicha ko'proq ijobiy natijalarni kelib chiqishiga sabab bo'lar ekan. Jumladan, hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga ta'sir qiluvchi omillar sifatida PLS-SEM modelimizda qamrab olgan xabardorlik va bilim darajasi, Dasturiy majburiyat, biznesni rivojlantirish, hukumatning qo'llab-quvvatlovi, xulq-atvor nazorati va qonunchilik kabi mustaqil (latent) o'zgaruvchilarning roli bo'yicha ilgari surilgan ilmiy farazlar (gipotezalar) model natijalariga ko'ra o'z tasdig'ini topdi. Shuningdek, islom moliyasining iqtisodiy foydaliligi va islom moliya tashkilotlarining obro'si tadbirkorlarning islom moliyasiga bo'lgan ijobiy munosabatlariga ta'sir qilishi o'z isbotini topdi.

O'z o'rnida taklif sifatida keltirishimiz joizki, agar hukumat, hududlarning ma'muriy boshqaruvi va institutsional investorlar tomonidan ushbu mustaqil latent o'zgaruvchilarining ijobiy holatga kelishi uchun tizimli chora-tadbirlar amalga oshirib borilsa, mamlakat hududlarida islomiy investitsiyalardan foydalanishni kengayishi borasida ijobiy natijalarga erishish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. S.Z. Maryam, A. Ahmad, N. Aslam, S. Farooq, Reputation and cost benefits for attitude and adoption intention among potential customers using theory of planned behavior: an empirical evidence from Pakistan, J. Islam. Mark (2021) ahead- of-print, doi:10.1108/JIMA- 03-2021-0059.
2. M.A. Jaffar, R. Musa, Determinants of attitude and intention towards Islamic financing adoption among non-users, Procedia Econ. Financ. 37 (2016) 227-233.
3. S. Lujja, M. Omar Mohammad, R. Hassan, Modeling public behavioral intention to adopt Islamic banking in Uganda: the theory of reasoned action, Int. J. Islam. Middle East. Financ. Manag. 9 (2016) 583-600.
4. N.S. Mahdzan, R. Zainudin, S.F. Au, The adoption of Islamic banking services in Malaysia, J. Islam. Mark. 8 (2017) 496-512.
5. I. Butt, N. Saleem, H. Ahmed, M. Altaf, K. Jaffer, J. Mahmood, Barriers to adoption of Islamic banking in Pakistan, J. Islam. Mark. 2 (3) (2011) 259-273, doi:10.1108/1759083111116 4787.
6. M. Fishbein, I. Ajzen, Understanding attitudes and predicting social behavior, Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJUSA, 1980.
7. I. Ajzen, The theory of planned behavior, Organ. Behav. Hum. Decis. Process. 50 (1991) 179-211.
8. I. Ajzen, The theory of planned behavior: reactions and reflections, Psychol. Health 26 (2011) 1113-1127.
9. H. Amin, A. Rahim Abdul Rahman, S. Laison Sondoh, A. Magdalene Chooi Hwa, Determinants of customers' intention to use Islamic personal financing: the case of Malaysian Islamic banks, J. Islam. Account. Bus. Res. 2 (2011) 22-42.
10. S. Aziz, Z. Afaq, Adoption of Islamic banking in Pakistan an empirical investigation, Cogent Bus. Manag. 5 (2018) 1548050.
11. N.S. Mahdzan, R. Zainudin, S.F. Au, The adoption of Islamic banking services in Malaysia, J. Islam. Mark. 8 (2017) 496-512.
12. J. Mbawuni, S.G. Nimako, Determinants of Islamic banking adoption in Ghana, Int. J. Islam. Middle East. Financ. Manag. 10 (2017) 264-288.
13. M.A. Jaffar, R. Musa, Determinants of attitude towards Islamic financing among Halal-certified micro and SMEs: a preliminary investigation, Procedia Soc. Behav. Sci. 130 (2014) 135-144.
14. M.A. Jaffar, R. Musa, Determinants of attitude and intention towards Islamic financing adoption among non-users, Procedia Econ. Financ. 37 (2016) 227-233.
15. O. Boubker, K. Douayri and A. Ouajdouni Factors affecting intention to adopt Islamic financing: Evidence from Morocco. / MethodsX 8 (2021) 101523
16. Hair, J.F., Ringle, C.M. and Sarstedt, M. (2013), "Partial least squares structural equation modeling: Rigorous applications, better results and higher acceptance", Long Range Planning, Vol. 46 No. 1, pp. 1-12.
17. Shavkat Mirziyoyev, 'President Shavkat Mirziyoyev's Address to the Oliy Majlis' (President of the Republic of Uzbekistan, 29 December 2020) accessed 31 March 2023.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>